

«ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Тема № 3 : *Докази і доказування у
кримінальному процесі*
(2 години)

ПЛАН ЛЕКЦІЇ:

1. Поняття, ознаки та класифікація доказів.
2. Джерела доказів.
3. Поняття, мета і значення доказування.
4. Структура процесу доказування.

1. Поняття, ознаки та класифікація доказів.

Згідно із ч. 1 ст. 84 КПК доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані у Кримінальному – процесуальному кодексу порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню.

ОЗНАКИ ДОКАЗІВ:

- належність;* 1)
- допустимість;* 2)
- достовірність;* 3)
- достатність* (стосовно сукупності доказів). 4)

Належність доказів - це можливість фактичних даних під час їх використання з'ясувати чи, навпаки, “затемнювати” обставини, що входять до предмету доказування.

Достовірність доказів - це
*можливість застосування
фактичних даних в процесі
доказування з точки зору знання
про джерела, обставини, методи
їх утворення і отримання в
контексті використання у справі
інших матеріалів.*

Достатність доказів - це
*можливість суду чи органу
кримінального переслідування
покласти їхню сукупність або
ж один із них в основу
процесуального рішення.*

Докази класифікуються на:

- особисті і речові;
- обвинувальні і виправдувальні;
- первинні і похідні;
- прямі і побічні (непрямі).

2. Джерела доказів

***Процесуальні джерела доказів -
це форма збереження фактичних
даних.***

Згідно з ч. 2 ст. 84 КПК фактичні дані, що можуть бути доказами у кримінальному провадженні, встановлюються:

- 1) показаннями (свідка, потерпілого, підозрюваного, обвинуваченого, експерта);*
- 2) речовими доказами;*
- 3) документами;*
- 4) висновком експерта;*

Показання – це відомості, які надаються в усній або письмовій формі під час допиту підозрюваним, обвинуваченим, свідком, потерпілим, експертом щодо відомих їм обставин у кримінальному провадженні, що мають значення для цього кримінального провадження.

Речовими доказами згідно із ст. 98 КПК є матеріальні об'єкти, які:

- були знаряддям вчинення кримінального правопорушення;
- зберегли на собі сліди кримінального правопорушення ;
- містять інші відомості які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження;
- предмети, що були об'єктом кримінально протиправних дій;
- гроші, цінності та інші речі, набуті кримінально протиправним шляхом.

Правила роботи з речовими доказами.
Речові докази, які отримані або вилучені слідчим, прокурором, оглядаються, фотографуються та докладно описуються в протоколі огляду. Речовий доказ або документ, наданий добровільно або на підставі судового рішення, зберігається у сторони кримінального провадження, якій він наданий.

Згідно з ч. 1 ст. 99 КПК, документом є спеціально створений з метою збереження інформації матеріальний об'єкт, який містить зафіксовані за допомогою письмових знаків, звуку, зображення тощо відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження.

За способом фіксації відомостей документи можуть бути:

- письмові - документи на папері (довідки, характеристики, листи);
- електронні - це документи, інформація в яких зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа

Висновок експерта - це докладний опис проведених експертом досліджень та зроблені за їх результатами висновки, обґрунтовані відповіді на запитання, поставлені особою, яка залучила експерта, або слідчим суддею чи судом, що доручив проведення експертизи.

Слідчий або прокурор зобов'язаний обов'язково звернутися до експерта для проведення експертизи щодо:

- 1) встановлення причин смерті;
- 2) встановлення тяжкості та характеру тілесних ушкоджень;
- 3) визначення психічного стану підозрюваного за наявності відомостей, які викликають сумнів щодо його осудності, обмеженої осудності;
- 4) встановлення віку особи, якщо це необхідно для вирішення питання про можливість притягнення її до кримінальної відповідальності, а іншим способом неможливо отримати ці відомості;
- 5) встановлення статевої зрілості потерпілої особи в кримінальних провадженнях щодо злочинів, передбачених статтею 155 КК України.

3. Поняття, мета і значення доказування

Кримінальне-процесуальне доказування - це здійснювана в правових і логічних формах частина кримінальної-процесуальної діяльності органів досудового розслідування, прокуратури і суду, що полягає у висуванні можливих версій щодо системи юридично-значущих обставин кримінального провадження, у збиранні, перевірці та оцінці доказів за цими версіями, а також в обґрунтуванні на досудовому розслідуванні достовірного висновку про доведеність вини особи та його подальше обстоювання у судових стадіях процесу.

Згідно ч. 2 ст. 91 КПК України доказування полягає у збиранні, перевірці та оцінці доказів з метою встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження.

4. СТРУКТУРА ПРОЦЕСУ ДОКАЗУВАННЯ

Процес доказування - це шлях відтворення реальної картини події кримінального провадження, з'ясування її сутності і вироблення на підставі цього відповідних процесуальних рішень.

Збирання доказів - це здійснювана із дотриманням процесуальної форми діяльність слідчого, прокурора, слідчого судді, суду із пошуку та виявлення джерела фактичних даних, вилученню необхідної інформації і її фіксації.

Перевірка доказів - це діяльність слідчого, прокурора, слідчого судді, суду із ретельного, всебічного і об'єктивного визначення достовірності фактичних даних і доброякісності джерел їх отримання для правильного встановлення обставин кримінального провадження.

Оцінка доказів - це мислительна (логічна) діяльність слідчого, прокурора, суду, яка полягає в тому, що ці посадові особи, керуючись своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному і об'єктивному розгляді доказів в їх сукупності, законом і правосвідомістю, вирішують питання про допустимість, належність і достовірність та інші ціннісні характеристики кожного доказу і достатність їх для обґрунтування процесуального рішення.